

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 5

C5PID16C0T01

DIDAKTICKÝ TEST

Jméno a příjmení

Počet úloh: 30

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

- **Časový limit** pro řešení didaktického testu je **60 minut**.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- Za neuvedené řešení úlohy či za nesprávné řešení úlohy jako celku **se neuděluji záporné body**.
- Odpovědi pište **do záznamového archu**. Při zápisu použijte modře nebo černě písící propisovací tužku, která píše **dostatečně silně a nepřerušovaně**.

Pokyny k úlohám s nabídkou odpovědi

- U každé úlohy nebo podúlohy je **právě jedna** nabízená **odpověď správná**.
- Odpověď, kterou považujete za správnou, zakřížkujte v záznamovém archu podle obrázku.

	A	B	C	D
4	☐	☐	☒	☐

- Pokud budete chtít svou odpověď opravit, zabarvíte původně zakřížkovaný čtvereček a zakřížkujete nový čtvereček. Jakýkoliv jiný způsob záznamu odpovědi (např. dva zakřížkované čtverečky) bude považován za nesprávnou odpověď.

	A	B	C	D
4	☒	☐	☒	☐

Pokyny k úlohám bez nabídky odpovědi

- Odpověď запиšte čitelně do vyznačených bílých polí. Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice. Při psaní odpovědi rozlišujte velká a malá písmena.

12

- Pokud budete chtít tuto odpověď opravit, pak původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď запиšte do stejného pole.
- Při hodnocení těchto úloh se za chybu považuje i nesprávná či chybějící dílčí odpověď.

TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍREJTE, POČKEJTE NA POKYN!

1 bod

1 Do které z následujících vět patří podle pravidel českého pravopisu **Ý místo hvězdičky**?

- A) Nový pracovní oblek chrání zdrav* dělníků.
- B) Naše sousedka nás zdrav* i několikrát za den.
- C) Sdružení pro zdrav* vymyslelo ojedinělý projekt.
- D) Zdrav* životní styl je zaručená cesta k dlouhověkosti.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 2–4

Mravenec byl velmi pilný, a tak si už v létě nashromáždil zásoby **potravy** na zimu. V zimě k němu přišla luční kobylka a prosila ho, aby se s ní o jídlo podělil. Mravenec se jí zeptal: „A copak jsi dělala v létě?“ Kobylka mu odpověděla: „Po **polích** jsem si poskakovala a zpívala si.“ Mravenec se zasmál a řekl jí: „Když sis v létě zpívala, tak si v zimě tancuj.“

Ponaučení: Všichni se musí včas postarat o to, aby v období nedostatku netrpěli **nouzí**.

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

1 bod

2 Která z následujících možností **nejlépe vystihuje situaci z výchozího textu**?

- A) S jídlem roste chuť.
- B) Hlad je nejlepší kuchař.
- C) Bez práce nejsou koláče.
- D) Práce kvapná málo platná.

1 bod

3 Který z následujících typů textu **vystihuje výchozí text**?

- A) bajka
- B) pověst
- C) pohádka
- D) anekdota

max. 3 body

4 **Určete pád, číslo a rod u slov zvýrazněných ve výchozím textu.**

Do záznamového archu запиšte číslo a rod **celými slovy**, nepoužívejte zkratky.

max. 3 body

5 Přiřadte k vynechaným místům (***) v jednotlivých přirovnáních (5.1–5.4) slovo (A–F), které se v daném spojení běžně užívá:**

(Každé slovo z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě slova zbudou a nebudou použita.)

5.1 drzý jako ***** _____

5.2 silný jako ***** _____

5.3 mlsný jako ***** _____

5.4 krotký jako ***** _____

- A) vlk
- B) býk
- C) liška
- D) opice
- E) kocour
- F) beránek

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 6–7

Snad každý z nás se někdy zúčastnil maškarní veselice. Tyto slavnosti jsou náramě oblíbené mezi dětmi i dospělými. Malé slečny se chtějí alespoň na okamžik stát sličnými princeznami nebo se přestrojit za víly, chlapci se zase promění v kouzelníky nebo se stávají smělymi rytíři.

Vždy mě bavilo vyrábět maškarní kostýmy. Masku robota, za kterou jsem v dětství získal první cenu, mi nikdy nevymizí z paměti. Vyrobil jsem ji ze čtyř papírových krabic, které jsem polepil množstvím blýskavých hliníkových obalů od čokolád. Ovládací panely jsem udělal z plastových víček a rozbité kalkulačky, antény byli z měkkých drátků. Masku mám dosud schovanou ve skříni.

(CZVV)

max. 4 body

6 Najděte ve výchozím textu šest slov, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

max. 2 body

7

7.1 Napište podstatné jméno rodu středního, které je příbuzné se slovem KOUZELNÍK a zároveň se skloňuje podle vzoru MĚSTO.

7.2 Najděte v druhém odstavci výchozího textu podstatné jméno, které lze použít také ve významu ČÁST LIDSKÉHO TĚLA, a napište ho.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 8–14

TEXT 1

(1) Dlouhý, předlouhý čas žijí na světě dva bratři, starší Pravda a mladší Lež. Dnes jsou již oba prastaří, tváře mají vráscité, vlasy a vousy tak dlouhé, že si na ně šlapou. Lež je navíc slepý. My lidé musíme s oběma pořád počítat.

(2) Oba bratři se narodili kdysi dávno v Egyptě, kdesi na úrodném břehu řeky Nilu. Tehdy lidé ještě neuměli lhát, neznali přetvářku a faleš a mluvili jen pravdu. Tenkrát Egyptanům vládl Hor, který se stal faraonem po dlouhém a krutém boji se Sutehem a pak začal vládnout místo svého otce, dobrého vládce Usira.

(3) Když bratři dospěli do věku, kdy mládenci nabírají rozum, začal Lež svému bratru Pravdovi závidět. Pravda byl usměvavý mladík a dovedl si dobýt srdce každého člověka. Zato jeho nehezkému bratru se každý člověk raději *****. Cokoli lidem napovídal, bylo nakonec úplně jinak.

(4) „Co se s tím mláďencem stalo?“ divili se lidé. „Je úplně jiný než my a jeho bratr. Vypadá to, že naschvál všechno obrací naruby!“

(5) Závist mladšího bratra se brzy změnila v nenávist. To když krásná dívka, která se jmenovala Čest a do které se oba bratři zamilovali, dala přednost Pravdovi a slíbila mu, že se za něho provdá.

(6) Lež začal přemýšlet, jak by Pravdovi nejvíce ublížil a jak by jej připravil o náklonnost a lásku Cti. Nakonec vymyslel lest. Půjčil svému bratru měděnou dýku a pak mu ji v noci potajmu ukradl. Druhý den chtěl dýku zpátky, a když ji Pravda nemohl najít, obvinil ho z krádeže. Pravda pak musel před soud.

(J. Tomek, *Bohové a faraoni*, upraveno)

TEXT 2

Názvy osob, zvířat a věcí jsou **podstatná jména konkrétní** (*máma, Vašek, pes, strom, talíř*). Samostatné názvy vlastností a dějů jsou **podstatná jména abstraktní** (*čin, zvědavost, mytí, krása*).

(V. Styblík a kol., *Český jazyk pro 6. ročník základní školy*, upraveno)

max. 2 body

8 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá pátému odstavci TEXTU 1 (A), nebo ne (N):

	A	N
8.1 V tomto odstavci se vyskytuje pouze jedno příslovce.	☐	☐
8.2 V tomto odstavci se vyskytují pouze dvě přídavná jména.	☐	☐
8.3 V tomto odstavci se alespoň jednou vyskytuje tvar zájmena <i>on</i> .	☐	☐
8.4 V tomto odstavci se alespoň jednou vyskytuje tvar slovesa v množném čísle.	☐	☐

1 bod

9 Které z následujících tvrzení nejlépe vystihuje čin jednoho z bratrů?

- A) Lež přelstil bratra, protože Pravdu nechápal.
- B) Lež přelstil bratra, protože Pravdu nenáviděl.
- C) Lež nenáviděl bratra, protože ho Pravda okradl.
- D) Lež nenáviděl bratra, protože ho Pravda přelstil.

1 bod

10 Ve kterém z následujících slov má předpona PŘE- stejný význam jako ve slově PŘEDLOUHÝ na začátku TEXTU 1?

- A) přehledný
- B) předělaný
- C) překřížený
- D) přecitlivělý

max. 3 body

11 Vypište z druhého odstavce TEXTU 1 všechna podstatná jména abstraktní.

1 bod

12 Které z následujících slov nejspíše patří na vynechané místo (*****) ve třetím odstavci TEXTU 1?

- A) ukázal
- B) ukláněl
- C) vyhýbal
- D) vysmíval

1 bod

13 Ve kterém z následujících odstavců TEXTU 1 jsou postavy obou bratrů charakterizovány nejvýrazněji?

- A) v druhém
- B) ve třetím
- C) ve čtvrtém
- D) v pátém

1 bod

14 Doplňte vynechaná slova v přísloví LEŽ MÁ ***** A DALEKO *****.

Na první vynechané místo doplňte 1 přídavné a 1 podstatné jméno, na druhé vynechané místo doplňte 1 sloveso.

max. 2 body

15 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je napsána pravopisně správně (A), nebo ne (N):

	A	N
15.1 Zdvořilý člověk cizím lidem zásadně vyká.	☐	☐
15.2 Havraní vlasy jí poletovaly kolem líbezného obličej.	☐	☐
15.3 Denně usínala s malým plyšovým medvídkem v náručí.	☐	☐
15.4 S napětím jsme sledovali zápas mezi Francouzi a Španěli.	☐	☐

16 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–F) tak, aby na sebe navazovaly:

- A) Maličká Alenka se ze země dívala na zlatý klíček a začala plakat.
- B) Po chvíli měřila jen 10 centimetrů. Začala se bát, aby se nezmenšila ještě víc a úplně se neztratila ze světa. Pak se však zaradovala: „Jsem tak malá, že mohu projít malými dvířky do překrásné zahrady.“
- C) Ale nebylo to tak jednoduché. Když došla ke dvířkům do zahrady, vzpomněla si, že na skleněném stole zapomněla zlatý klíček.
- D) Alenka našla na stolku lahvičku, na které byl veliký nápis „Vypij mě“. Alenka se trochu bála. „Co když je to jed?“ Ale nakonec se nápoje napila.
- E) Musela se pro něj vrátit. Došla zpátky ke stolu a ihned pochopila, že se do zahrady snadno nedostane. Byla příliš malá a klíček byl moc vysoko.
- F) Byl moc dobrý, chutnal podobně jako ananas, čokoláda, chléb s máslem a jablkový koláč dohromady. Ale potom začalo být Alence divně a za chvíli se stalo něco zvláštního. Začala se zmenšovat.

(L. Carroll, Alenka v říši divů, upraveno)

První část _____

Druhá část _____

Třetí část _____

Čtvrtá část _____

Pátá část _____

Šestá část _____

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 17–20

(1) V minulosti se pořádaly nejen býčí zápasy, ale také souboje samotných psů. Za tímto účelem byli speciálně šlechtěni jedinci, kteří spojovali vytrvalost s odvahou a měli ostré zuby, o skutečných psích plemenech se ovšem ještě nedalo mluvit.

(2) Po zákazu psích zápasů v roce 1835 zůstalo mnoho takových psů „bez práce“ a jejich další existence v očích příznivců zápasů postrádala smysl. Naštěstí se našlo dost nadšenců, kteří v těchto neobyčejných psech našli zálibení. Zájem o psy se tak postupně přesunul od krvelačné lidové zábavy k chovu jednotlivých plemen.

(3) Z rozmanité směsice psů původně využívaných k zápasům vzešla celá škála plemen, například anglický buldok, bulteriér, boxer a pravděpodobně také francouzský buldoček. Ten se zřejmě vyvinul z trpasličí verze anglického buldoka. Podle některých chovatelů však francouzský buldoček pochází z malých dog či buldoků, z nichž se ve Francii chovali psí zápasníci.

(4) Na tom, zda předkové těchto milých psíků pocházely z Anglie či Francie, ostatně nezáleží. Buldočci se zkrátka měli stát domácími mazlíčky, nikoli bojovníky. Při jejich chovu se proto nehledělo jen na vzhled, ale také na povahu. Kromě zachovaných původních vnějších znaků, mezi něž patří hladká krátká srst, mohutné čelisti a silné svalstvo, se dnes buldočci vyznačují i milou a společenskou povahou. Dnešní buldočky tedy nelze se psy využívanými k zápasům vůbec srovnávat.

(E. Verhoef, Francouzský buldoček, upraveno)

max. 2 body

17 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N):

	A	N
17.1 Chovatelé francouzských buldočků prosadili v roce 1835 zrušení psích zápasů.	☐	☐
17.2 Dnešní francouzský buldoček má na rozdíl od svých předků hladkou krátkou srst.	☐	☐
17.3 Francouzský buldoček byl vyšlechtěn ze tří plemen: anglický buldok, bulteriér, boxer.	☐	☐
17.4 Při výběru jedinců určených k zápasení se posuzovala různá kritéria: u býků se kladl důraz na vytrvalost, u psů rozhodovala ostrost zubů.	☐	☐

1 bod

18 Kolik souvětí se vyskytuje v posledním odstavci výchozího textu?

- A) dvě
- B) tři
- C) čtyři
- D) pět

1 bod

19 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se vyskytuje pravopisná chyba?

- A) v minulosti se pořádaly nejen býčí zápasy
- B) zda předkové těchto milých psíků pocházely
- C) kteří v těchto neobyčejných psech našli zálibení
- D) buldočky tedy nelze se psy využívanými k zápasům

1 bod

20 Vypište ze třetího odstavce výchozího textu všechna slova, která by bylo možné nahradit slovem ASI, přičemž význam textu musí zůstat zachován.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 21–25

Každý, kdo má ještě strýčka,
ten ho jistě s chutí hýčká.
Max s Mořicem ale ne,
těm je to vše protivné.
Ti na svého strýčka Edu
v klidu šili pěknou boudu!

Každý, kdo zná brouka chrousta,
ví, že jich je v květnu spousta.
Oba kluci stromy třesou,
na hromádku chrousty nesou.
Pak tu celou chroustí partu
nasypávají do kornoutů.

S úlovkem svým rychle běží
k strýčkovi. Či jeho loži!
Hle, už zívá strýček Eda,
dobrý spánek je mu třeba.
Oči se mu zavírají,
malou chvíli a je v ráji.

V tu chvíli však: Kraci-kraci!
Cosi šustí po matraci.
A už první neposeda
škrábe, kde má nos svůj Eda.
„Hrůza!“ Edou cloumá zlost.
„Co je to za ohavnost?!“

V momentu se strýček snaží
uprchnout pryč svému loži.
Všechno je však marná snaha,
další chroust ho osahává.
Za krkem i na kotníku,
všude spousta návštěvníků.

(W. Bush, Max a Mořic, upraveno)

1 bod

21 Která z následujících vlastností se nejvýrazněji projevuje v chování Maxe a Mořice?

- A) dotěrnost
- B) povýšenost
- C) zlomyslnost
- D) lehkomyšlnost

1 bod

22 Která z následujících možností nejspíše bezprostředně navazuje na výchozí text?

- A) Osud Maxe s Mořicem dopadl jak špatný sen.
- B) No tak koukni! Jací byli tihle chrousti roztomilí!
- C) Konečně má strýček klid sladce oči zamhouřit.
- D) Strýčka Edu vede běs, buší na vše, co chce lézt.

1 bod

23 Která z následujících možností nejspíše vystihuje výraz KRACI-KRACI užitý ve výchozím textu?

- A) Tento výraz vyjadřuje zlost strýčka Edy.
- B) Tento výraz vyjadřuje zděšení strýčka Edy.
- C) Tento výraz vyjadřuje zvuk, který vydávají kluci.
- D) Tento výraz vyjadřuje zvuk, který vydávají chrousti.

1 bod

24 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se vyskytují dvě zájmena?

- A) každý, kdo má ještě strýčka
- B) pak tu celou chroustí partu
- C) všechno je však marná snaha
- D) ví, že jich je v květnu spousta

max. 2 body

25 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá výchozímu textu (A), nebo ne (N):

	A	N
25.1 Text je próza.	☐	☐
25.2 Součástí textu je rozhovor.	☐	☐
25.3 Text se skládá z pěti slok, každá z nich má šest veršů.	☐	☐
25.4 Každý sudý verš se rýmuje s bezprostředně následujícím veršem.	☐	☐

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 26

Kdybychsesnímužnikdynesetkalanijakbymitonevadiloneboťměnedávnovelicezklamal.

(CZV)

max. 2 body

26 Přepište výchozí text tak, aby jednotlivá slova byla správně oddělena.

(Doplnění interpunkce nebude hodnoceno.)

max. 2 body

27 Přiřadte k jednotlivým popisům (27.1–27.3) odpovídající městský znak (A– E):

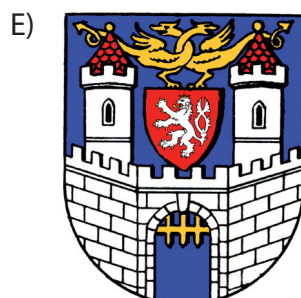
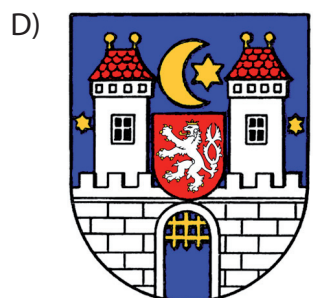
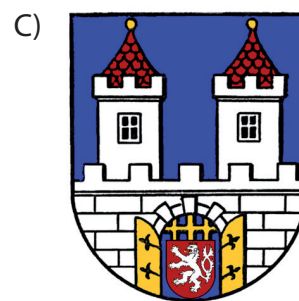
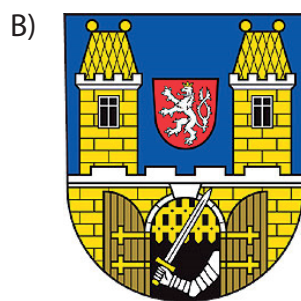
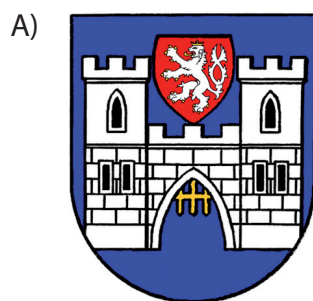
(Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

27.1 Na znaku je hradební zeď s cimbuřím. Uvnitř brány s vytaženou mříží a otevřenými vraty je štít s dvouocasým lvem. _____

27.2 Na znaku je hradební zeď s cimbuřím. Nad bránou s vytaženou mříží je štít s dvouocasým lvem. Nad hradbou jsou dvě věže zakončené pouze trojzubým cimbuřím. _____

27.3 Na znaku je hradební zeď s cimbuřím. Nad bránou s vytaženou mříží bez vrat je štít s dvouocasým lvem. Nad hradbou jsou dvě věže s obdélníkovými okny. _____

(CZVV)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 28–29

O Vánocích roku 1977 se v televizi poprvé objevil film *Jak vytrhnout velrybě stoličku* a nastal velký poprask. **V rodině Poledňákových prý vyzváněl telefon až do půlnoci.** Když slavná režisérka filmu přišla v lednu do redakce, nestačila se divit. **Na stole na ni čekala obrovská hromada dopisů. Za režisérkou přijel dokonce i jeden postarší hajný odněkud ze Šumavy.** Do Prahy přicestoval jen proto, aby jí poděkoval a stiskl ruku.

(www.filmovamista.cz, upraveno)

max. 2 body

- 28 **Vypište z vět, které jsou ve výchozím textu tučně zvýrazněny, základní skladební dvojice.**

max. 2 body

- 29 **Rozhodněte o každé z následujících dvojic slov, zda je lze ve výchozím textu považovat za slova souznačná (A), nebo ne (N):**

(První slovo z dvojice vždy pochází z výchozího textu a je v něm podtrženo.)

	A	N
29.1 objevil – našel	☐	☐
29.2 velký – vysoký	☐	☐
29.3 slavná – proslulá	☐	☐
29.4 nestačila – nedokázala	☐	☐

1 bod

- 30 **Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?**

- A) Nad naším územím se přehnala silná vychřice.
- B) Babička celý život nehorázně plýtvala potravinami.
- C) Náš nenápadný soused už několik let chodí tajně pytláčit.
- D) Mléčná syrovátka má blahodárné účinky na lidský organismus.

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.
